

Kovada Gölü Milli Parkı'nın rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi

Merve Nur Çağlayan^{a,*}

Öz: Kentlerin büyümesiyle birlikte, kent sakinlerinin doğayla temas kurma gereksinimi de artmıştır. Stresten uzaklaşmak isteyen bireyler, doğa rezervleri, ormanlık alanlar ve şehir parkları gibi yeşil alanları tercih etmeye başlamıştır. Bu bağlamda, yeşil alanların ve su kenarlarının rekreasyona kazandırılması büyük önem arz etmektedir. Milli parklar, bu tür doğal alanlar arasında öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, Kovada Gölü Milli Parkı'nın rekreasyon potansiyelini değerlendirmek amacıyla, Gülez yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, çeşitli ölçütlerin puanlanarak belirli bir formül çerçevesinde hesaplanmasını içermektedir. Çalışma sonuçlarına göre, Kovada Gölü Milli Parkı'nın peyzaj ve iklim değerleri yüksek puan almıştır. Ancak, rekreatif kolaylıklar açısından parkın yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Genel değerlendirme neticesinde, parkın rekreasyon potansiyeli puanı %70 olarak hesaplanmış ve 'Ormanıçi Rekreasyon Potansiyeli Yüksek' olarak nitelendirilmiştir. Bu bulgular, Kovada Gölü Milli Parkı'nın rekreasyon açısından önemli bir alan olduğunu ve doğayla iç içe dinlenme arayışında olanlar için ideal bir mekân teşkil ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Kovada Gölü Milli Parkı, Rekreasyon potansiyeli, Rekreasyon, Gülez Yöntemi

Determination of the recreation potential of Kovada Lake National Park

Abstract: With the expansion of cities, the need for urban residents to connect with nature has increased. Individuals seeking to escape stress have begun to prefer green spaces such as nature reserves, forested areas, and urban parks. In this context, the integration of green spaces and waterfronts into recreational activities is of great importance. Among such natural areas, national parks stand out as significant sites. This study evaluates the recreational potential of Kovada Lake National Park using the Gülez method. This method involves scoring various criteria and calculating a final score within a specific formula. According to the study results, the park received high scores for its landscape and climatic attributes. However, it was found to be insufficient in terms of recreational facilities. Based on the overall assessment, the park's recreational potential score was calculated as 70%, categorizing it as having a "High Forest Recreation Potential." These findings indicate that Kovada Lake National Park is a significant area for recreation and serves as an ideal destination for individuals seeking relaxation in a natural setting.

Keywords: Kovada Lake National Park, Recreation potential, Recreation, Gülez Method

1. Giriş

Boş zaman, hem çalışma hayatıyla doğrudan ilişkili olması hem de toplumsal denge ve huzuru sağlamadaki önemi nedeniyle kritik bir konudur. İş ve sorumlulukların baskısından kurtulma ve özgürleşme anlamına gelen boş zaman, insanların gevşeme ve rahatlama ihtiyacını karşılayan bir kaçış imkânı sunmaktadır (Öztürk, 2018). Rekreasyon ise, insanların boş zamanlarında keyif ve tatmin amacıyla yaptıkları, yaşamlarını zenginleştiren etkinliklerdir. Rekreasyon, bireylerin boş zamanlarında bireysel ya da grup halinde eğlenceli ve tatmin edici etkinlikler yaparak yenilenmelerini sağlar. Gönüllü katılım gerektiren bu faaliyetler, aktif veya pasif olarak, spor, gezi ve eğlence gibi çeşitli biçimlerde gerçekleştirilebilir. Rekreasyon, katılımcılara huzur ve mutluluk hissi verirken, psikolojik denge, fiziksel ve mental kondisyon sağlamakta ve özgürlük duygusu uyandırmaktadır (Ay ve Güzel, 2021). Rekreasyonun bireyler ve toplum üzerindeki olumlu etkileri, bu alana duyulan ihtiyacın temelini oluşturmaktadır. Boş zamanlarını etkin şekilde değerlendiren bireyler, fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve psikolojik olarak olumlu sonuçlar elde etmektedir. Rekreasyon faaliyetleri bireyin özel ihtiyaçlarına göre

planlandığında, sağlanan faydalar daha da belirgin hale gelmektedir (Çetiner, 2019).

Son yıllarda, ormanların rekreasyon alanı olarak popülerliği de çeşitli ihtiyaçlara bağlı olarak artmıştır. Bu ilgi, özellikle kentlerde yaşayan insanların doğayla temas kurma ihtiyacını yansıtmaktadır (Dudek, 2017). Ayrıca kronik hastalıklar ve kanser gibi pek çok hastalık, hareketsiz yaşam tarzı ve kronik stres ile yakından bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, şehir planlamacıları vatandaşların sağlık ve refahını artırmak amacıyla, stresi azaltmaya yardımcı olan ve fiziksel aktiviteyi teşvik eden kamusal alanlar tasarlamaktadır. İnsanlar genellikle stresten uzaklaşmak için doğa rezervleri, ormanlık alanlar ve şehir parkları gibi yeşil alanları tercih etmektedir (Hansmann vd., 2007). Bu alanlardan biri olan milli parklar rekreasyon açısından oldukça önemlidir.

Milli park, "bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları" olarak tanımlanmaktadır (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2024a). Milli parklar, genellikle biyolojik çeşitliliğin yüksek olduğu, endemik ve tehdit altındaki türlerin yaşadığı alanları kapsamaktadır. Bu parklar, koruma

✉ ^a Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Rekreasyon Yönetimi Bölümü, Isparta

@ ^{*} **Corresponding author** (İletişim yazarı): mervecağlayan@isparta.edu.tr

✓ **Received** (Geliş tarihi): 14.06.2024, **Accepted** (Kabul tarihi): 16.01.2025

Citation (Atf): Çağlayan, M.N., 2025. Kovada Gölü Milli Parkı'nın rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi. Turkish Journal of Forestry, 26(1): 77-86.

DOI: [10.18182/tjf.1501535](https://doi.org/10.18182/tjf.1501535)

ve halkın eğlenmesi amacıyla kamuya açık tutulmaktadır. Milli parklar, çevresel eğitim, bilimsel araştırma ve doğa turizmi için önemli fırsatlar sunmaktadır (Eagles vd., 2002). Orman ve göl gibi su kenarları üzerinde yapılmış çalışmalara bakıldığında orman ve su kenarlarına yapılan ziyaretler ve aktivitelerin psikolojik sağlık üzerinde olumlu etkileri olduğu ve (Maller vd., 2006; White vd., 2010; Bratman vd., 2012) fizyolojik faydalar sağladığı (Pretty vd., 2005; Park vd., 2009; Völker ve Kistemann, 2011) belirtilmektedir. Ayrıca, çocukların doğa ile etkileşimi yoluyla empati, sorumluluk ve çevre dostu davranışları geliştirildiği ifade edilmektedir (Cheng ve Monroe, 2012).

Tüm bu faydalar çerçevesinde rekreasyon etkinliklerine kaynak oluşturabilecek yeşil alanlar ve su kenarlarının rekreasyona kazandırılması önem taşımaktadır. Literatürde rekreasyon ile ilgili değerlerin ortaya çıkarılması, alanların araştırılarak doğru bilgilerin sunulması, bireylerin taleplerini tahmin edilmesine yönelik çalışmalar da bu doğrultuda artış göstermektedir (Bestard ve Font, 2010). Rekreasyon potansiyeli, bir yerin rekreasyonel faaliyetleri destekleme kapasitesi olarak açıklanmaktadır. Rekreasyon potansiyelini tahmin etmek için "içerilen doğal çekicilik" ve "eğlence fırsatı" gibi ölçütler kullanılmaktadır (Chhetri ve Arrowsmith, 2008). Literatürde yer alan çeşitli ölçütler dışında en çok karşılaşılan analiz ve yöntemler Coğrafi Bilgi Sistemi tabanlı analiz (Termansen, 2013), SWOT analizi (Meriç ve Bozkurt, 2017) ve Gülez Yöntemi (Surat, 2017) olmuştur. Bu çalışmada "Gülez Yöntemi" tercih edilmiştir. Alanın fiziksel, biyolojik, sosyal ve ekonomik özelliklerini kapsamlı bir şekilde analiz ederek detaylı bir değerlendirme olanağı sunması ve Türkiye'de geliştirilmiş bir yöntem olduğu için, Türkiye'nin doğal ve kültürel koşullarına uygun çözümler sunması ile faydalı olacağı düşünülmüştür.

Bu çalışma Isparta ilinde bulunan Kovada Gölü Milli Parkının mevcut rekreatif potansiyelini ve iyileştirilebilecek alanlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda kullanılan yöntemin ölçütlerine ilişkin bilgiler

toplanmıştır. İlk olarak peyzaj değeri, iklim değeri ve ulaşılabilirlik özelliklerini belirlemek amacıyla doküman analizi yapılmıştır. Rekreatif kolaylık ve olumsuz etkenler için araştırma alanında katılımcı gözlem tekniğinden yararlanılmıştır. Doküman analizinden edinilen bilgiler ayrıca alanda gözlemlenmiştir. Elde edilen sonuçlar ise bulgular bölümünde sunulmuştur. Bu çalışma, alanın rekreasyona kazandırılması, bilinirliğinin artırılması ve çeşitli öneriler ile alanın gelişiminin desteklenmesi açısından katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

2. Materyal ve yöntem

Araştırmada Gülez (1990) tarafından geliştirilen "Ormanıçi Rekreasyon Potansiyeli Belirleme" yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde çeşitli ölçütlere puan verilmekte ve puanlar belirli bir formüle göre hesaplanmaktadır. Elde edilen sonuç ise araştırma alanının rekreasyon potansiyelini göstermektedir. Toplam puan üzerinde, peyzaj değeri % 35, iklim değeri %25, ulaşılabilirlik % 20 ve rekreatif kolaylık % 20 etkiye sahiptir. Puanlama ölçütleri ve puanları aşağıdaki çizelgede belirtilmiştir (Çizelge 1).

Gülez Yöntemi formülü (1), (Gülez, 1990) ise şöyledir:

$$P + I + U + RK + OSE = \% RP \quad (1)$$

P: Peyzaj değeri, İ: İklim değeri, U: Ulaşılabilirlik, RK: Rekreatif kolaylık, OSE: Olumsuz etkenler, RP: Rekreasyon potansiyeli

Araştırma alanı, araştırmacı tarafından sık ziyaret edilen bir alan olmakla beraber detaylı gözlem için haziran ayında hafta içi ve hafta sonu olmak üzere 2 kez ziyaret edilmiştir. Alanda uzun süre vakit geçirilerek her bir unsuru detaylıca gözlemeleme imkânı olmuştur. Gülez yönetimine (1990) göre alanın puan değerlendirmesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Çizelge 2).

Çizelge 1. Gülez Yöntemi ölçütleri ve puanları (Gülez, 1990)

Table 1. Gülez Method criteria and scores (Gülez, 1990)

Formüldeki öğeler	Öğenin özellikleri	Maximum puan	Açıklama
Peyzaj değeri (P)	Alanın büyüklüğü	4 puan	10 ha'dan büyük (4 puan)
			5-10 ha (3 puan)
			1-5 ha (1 puan)
	Bitki örtüsü	8 puan	Ağaçlık, çalılık, çayırılık (7-8 puan)
			Yalnız ağaçlık ve çayırılık (6-7 puan)
			Çalılık, çayırılık, seyrek ağaçlık (5-6 puan)
Yalnız çalılık ve çayırılık (3-4 puan)			
Deniz, göl, akarsular	8 puan	Çalılık, seyrek ağaçlık (3-4 puan)	
		Çayırılık, seyrek ağaçlık (2-3 puan)	
		Yalnız çayırılık (1-3 puan)	
		Deniz kıyısı (7-8 puan)	
Yüzeysel durum	5 puan	Göl kıyısı (6-7 puan)	
		Akarsu kıyısı (4-5 puan)	
		Dere (1-4 puan)	
		Düz alan (5 puan)	
Görsel kalite	4 puan	Hafif dalgalı (4 puan)	
		Az meyilli, yer yer düzlük (3 puan)	
		Az engebeli (2 puan)	
Diğer özellikler	6 puan	Orta engebeli (1 puan)	
		Panoramik görünüm (3-4 puan)	
			Güzel görüş ve Vistalar (2-3 puan)
			Alanın genel görsel estetik değeri (1-3 puan)
			Doğal anıt, mağara, çağlayan, tarihsel ve kültürel değerler, yaban hayvanları, kuşlar vb. (1-6 puan)

Çizelge 1. devamı
Table 1. continued

Formüldeki öğeler	Öğenin özellikleri	Maximum puan	Açıklama
İklim değeri (İ)	Sıcaklık	10 puan	Yaz aylar (Haz. Tem. Ağs.) 21- 29 (6 puan)
			ortalaması °C: 22-28 (7 puan)
			16-34 (1 puan)
			17-33 (2 puan)
			18-32 (3 puan)
Yağış	8 puan	19-31 (4 puan)	
		20-30 (5 puan)	
		Yaz ayları (Haz. Tem. Ağs) 250 (4 puan)	
		toplamları mm: 300 (3 puan)	
		50 (8 puan)	
Güneşlenme	5 puan	100 (7 puan)	
		150 (6 puan)	
		200 (5 puan)	
Rüzgârlık	2 puan	Yaz ayları bulutluluk ortalaması 4-6 (3 puan)	
		0-2 (5 puan)	
		2-4 (4 puan)	
Ulaşılabilirlik (U)	Bulunduğu bölgenin turistik önemi	4 puan	Yaz ayları ortalama rüzgar hızı 1 m/sec'den az (2 puan)
			1-3 m/sec (1 puan)
	Bulunduğu bölgede en az 100.000 nüfuslu kent olması	5 puan	Akdeniz, Ege, Marmara kıyı bandı: 3-4 puan Karadeniz kıyı bandı (2-3 puan)
			Önemli karayolu güzergâhları, turizmde öncelikli yöreler (1-3 puan)
			20 km'ye kadar uzaklık (4-5 puan)
	Ulaşılan zaman süresi (yakındaki en az 5.000 nüfuslu kentten)	4 puan	50km (3-4 puan)
			100km (2-3 puan)
200km: (1-2 puan)			
Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	4 puan	Yürüyerek 1 saate kadar ya da taşıtla 0-1/2 saat (4P)	
		1/2-1 (3 puan)	
Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	4 puan	1-2 (2 puan)	
		2-3 (1 puan)	
Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	4 puan	Yürüyerek gidilebilme ya da her an taşıt bulabilme (3-4 puan)	
		Belirli saatlerde taşıt bulabilme (1-3 puan)	
Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	3 puan	Örneğin teleferik olması, denizden ulaşılabilme vb. (1-3 puan)	
Rekreatif kolaylıklar (RK)	Piknik tesisleri	4 puan	Sabit piknik masa, ocak vb. (niteliklerine göre) (1-4 puan)
	Su durumu	3 puan	İçme ve kullanma su olanakları (niteliklerine göre) (1-3 puan)
	Geceleme tesisleri	2 puan	Sabit geceleme tesisleri (2 puan)
	WC'ler	2 puan	Çadırılı/sız kamp (1-2 puan)
	Otopark	2 puan	Niteliklerine göre (1 -2 puan)
	Kır gazinosu, Satış büfesi	2 puan	Niteliklerine göre (1 -2 puan)
	Bekçi ve görevliler	2 puan	Sürekli bekçi / görevli (2P)
		2 puan	Hafta sonlarında (1P)
	Diğer kolaylıklar	3 puan	Örneğin plaj, kabin ve duş tesisleri, kiralık sandal olanakları, top vb. oyun ve spor alanları, tesisleri vb. (niteliklerine göre) (1 -3 puan)
Olumsuz etkenler (OSE)	Hava kirliliği	-3	Kirlilik derecesine göre (-1) - (-3) puan
	Güvenceli olmaması	-2	Güvence durumuna göre (-1)- (-2) puan
	Su kirliliği	-1	Deniz, göl ve akarsular için (-1) puan
	Bakımsızlık	-1	Alanda yeterli bakımın yapılmaması(-1) puan
	Gürültü	-1	Trafik, kalabalık vb. gürültüler (-1) puan
	Diğer olumsuz etkenler	-2	Örneğin taş ve çakıl ocakları, inşaat ve fabrika kalıntıları vb. (-1) - (-2) puan

Çizelge 2. Gülez Yöntemi puanlama tablosu

Table 2. Gülez Method scoring table

% 30'dan aşağı	Ormaniçi rekreasyon potansiyeli çok düşük
% 30 - % 45	Ormaniçi rekreasyon potansiyeli düşük
% 46 - % 60	Ormaniçi rekreasyon potansiyeli orta
% 61 - % 75	Ormaniçi rekreasyon potansiyeli yüksek
% 75'den yukarı	Ormaniçi rekreasyon potansiyeli çok yüksek

Çalışmada da kullanılmış olan Gülez Yöntemi ile yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu yöntem ile, Polat ve Polat (2012) Karabük Yenice ormanları üzerinde, Eröz ve Aslan (2017) Kırklareli Istanca ormanları üzerinde, Gül ve Yılmaz (2019) Samsun kıyı şeridi üzerinde, Birinci vd. (2016) Gümüşhane Limni Gölü Tabiat Parkı üzerinde çalışmıştır ve daha birçok araştırmacı çeşitli alanlar üzerinde Gülez Yöntemini kullanmıştır.

2.1. Araştırma sahası

Isparta ili, Türkiye'nin Akdeniz Bölgesi'nde, Antalya Bölümü'nün Göller Yöresinde yer almaktadır. Coğrafi konumu 30° 20' ve 31° 33' doğu boylamları ile 37° 18' ve 38° 30' kuzey enlemleri arasındadır. Isparta ili 13 ilçe, bu ilçelere bağlı 17 belde ve 195 köyden oluşmaktadır (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014). Kovada Gölü Milli Parkı ise, Eğirdir ve Sütçüler ilçe sınırları içerisinde bulunmaktadır. Kovada Gölü, karstik göllerden olup, kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır (Bahadır, 2012).

Kovada Gölü Milli Parkında, 810 hektar sulak alan, 4.722 hektar orman alanı ve 1001 hektar tarım arazisi bulunmaktadır (Şekil 1). Parkta 28'i endemik olmak üzere 361 tür, 44 alttür ve 10 varyete tespit edilmiştir. Kasnak meşesi, Isparta-Eğirdir ve Kovada Gölü arasında yayılış göstermektedir ve adını fiçi ve esnek malzeme yapımında kullanılmasından almıştır (Yurttaş Çelik, 2019).

Kovada Gölü'nün en derin yeri 7 metredir ve yeşil renk veren tortular nedeniyle gölün dibi görülememektedir. Kovada Gölü Milli Parkı içinde eski medeniyetlere ait kalıntılar bulunmamakla birlikte, yakın çevresinde önemli tarihi ve arkeolojik alanlar mevcuttur. Göl, Greko-Romen Pisidia bölgesine yakındır ve Neolitik dönemden Osmanlı dönemine kadar çeşitli medeniyetlerin izlerini taşıyan Yazılı Kanyon-Kral Yolu, Ağlasun (Sagalassos), Burdur (Hacılar Höyüğü), Eğirdir (Dündar Bey Medresesi, Hızır Bey Camii), Atabey Medresesi ve Yalvaç (Pisidia bölgesi) gibi önemli

kalıntı ve yapılar bulunmaktadır (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2024b).

3. Bulgular

Kovada Gölü Milli Parkının rekreasyon potansiyelini belirlemeye yönelik olan bu çalışmanın bulgularına aşağıda yer verilmektedir.

3.1. Peyzaj değeri

Bu bölümde alana ait peyzaj değeri kriterleri değerlendirilmiştir.

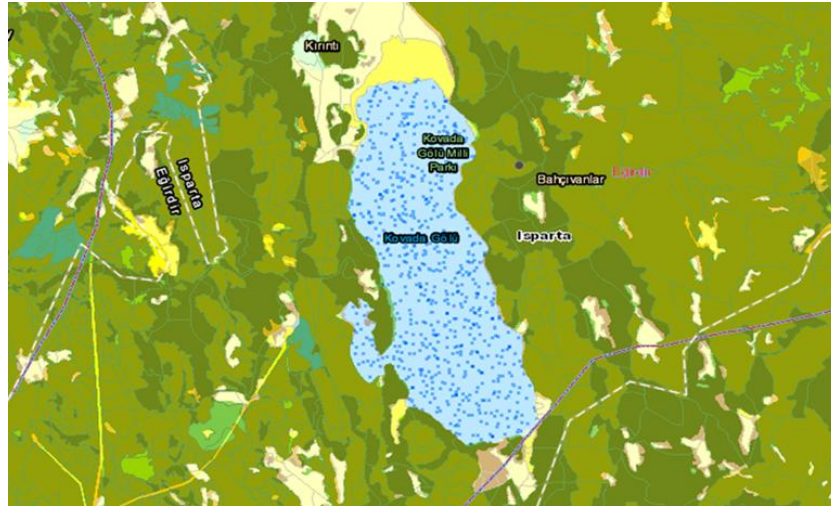
Alanın büyüklüğü: Kovada Gölü Milli Parkının büyüklüğü 6.534 hektardır (Türkiye Kültür Portalı, 2024). Puanlama sistemine göre 10 hektardan büyük alanlara 4 puan verilmektedir. Kovada Gölü, bu kriterlere göre 4 puan almıştır.

Bitki örtüsü: Kovada Gölü Milli Parkının bitki örtüsüne bakıldığında (Şekil 2) sık ağaçlık ve çalılıklardan oluştuğu gözlemlenmiştir. Kullanıma açık alanlarda çayırılık alan oldukça azdır. Puanlamaya göre yalnız ağaçlık ve çayırılık alanlara 6-7 puan verilmektedir, çayırılık alanların az olması sebebiyle 1 puan düşürülerek Kovada Gölü Milli Parkına 6 puan verilmesi uygun görülmüştür.

Deniz, göl, akarsular: Kovada Gölü Milli Parkının 810 hektarlık alanını göl oluşturmaktadır. Puanlamaya göre göl kıyısına 6-7 puan verilmektedir. Böylelikle, Kovada Gölü Milli Parkı bu kriterden 7 puan almaktadır.

Yüzeysel durum: Kovada Gölü Milli Parkının yüzeysel durumu incelendiğinde (Şekil 3), az engebeli olduğu görülmüştür. Az engebeli alanlar 2 puan almaktadır. Alan da bu kriterden 2 puan almıştır.

Görsel kalite: Kovada Gölü Milli Parkında hem göl seviyesinde hem de seyir terasında panoramik görüntü bulunmaktadır (Şekil 4) dolayısıyla bu kriterden 4 puan almaktadır.

Şekil 1. Kovada Gölü ve çevresi (OGM, 2024)
Figure 1. Lake Kovada and its surroundings

Şekil 2. Kovada Gölü Milli Parkı bitki örtüsü
Figure 2. Vegetation of Kovada Lake National Park

Şekil 3. Kovada Gölü Milli Parkının yüzeysel durumu
Figure 3. Surface condition of Kovada Lake National Park

Şekil 4. Kovada Gölü Milli Parkının panoramik görüntüleri
Figure 4. Panoramic images of Kovada Lake National Park

Diğer özellikler: Milli park, birçok sürüngen, kuş ve memeli türüne ev sahipliği yapmaktadır. Parkta 167 kuş, sekiz memeli, dört balık ve 13 sürüngen türü bulunmaktadır. Göl, sazan, kadife, sudak, havuz balığı ve kerevit barındırmaktadır. Memeliler arasında yaban domuzu, yaban keçisi, sansar, porsuk ve tilki bulunmaktadır. Yaban keçisi ve yırtıcı kuşlar kayalıklarda barınırken, su kuşları sazlık alanlarda üreme ve beslenme faaliyetlerini sürdürmektedir (Yurttaş Çelik, 2019). Bu hayvanlar bir tanıtım merkezinde maket olarak sergilenmektedir. Ayrıca, alan Kırıntı Köyü Çınar Ağacı ile tabiat anıtına da sahiptir (Şekil 5). Dolayısıyla alana 6 puan verilmiştir.

3.2. İklim değeri

Sıcaklık: Kovada Gölü Milli Parkının yaz aylarının sıcaklık ortalamasına (Haziran, Temmuz, Ağustos) bakıldığında, Isparta ilinin 1929-2023 ölçüm periyodunda haziran ayı ortalaması 19,9 °C, Temmuz ayı 23,5 °C, Ağustos ayı 23,4 °C'dir (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2024b). Ayların toplam ortalaması ise 22,2 °C'dir dolayısıyla, alan bu kriterden 7 puan almaktadır.

Yağış: Kovada Gölü Milli Parkının yaz aylarının yağış ortalamasına (Haziran, Temmuz, Ağustos) incelendiğinde, Isparta ilinin 1929-2023 ölçüm periyodunda haziran ayı ortalaması 35,7 mm, Temmuz ayı 15,5 mm, Ağustos ayı 14 mm'dir (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2024b). Ayların toplam yağış ortalaması ise 21,7 mm'dir dolayısıyla, alan bu kriterden 8 puan almaktadır.

Güneşlenme: Kovada Gölü Milli Parkının yaz aylarında (Haziran, Temmuz, Ağustos) güneşlenme süresi incelendiğinde, Isparta ilinin 1929-2023 ölçüm periyodunda haziran ayı ortalaması 10 saat, Temmuz ayı 11,1 saat, Ağustos ayı 10,5 saattir (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2024b). 3 ayın toplamına bakıldığında bu süre 10,5 saattir, Kovada Gölü Milli Parkının yaz aylarında genel olarak açık olduğu söylenebilir. Bu nedenle alan kriterden 5 puan almıştır.

Rüzgarlık: Isparta ilinin rüzgâr hızı ortalamalarına kaynaklarda rastlanmamıştır ancak Türkiye Rüzgâr Atlası'na

bakıldığında orman alanlarını 3,5 ms – 4,5 ms arasında olduğu görülmektedir (Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2024a). Dolayısıyla kesin bir bilgi alınmadığı için alan buradan puan alamamaktadır.

3.3. Ulaşılabilirlik

Bulunduğu bölgenin turistik önemi: Kovada Gölü Milli Parkı Antalya karayolu üzerinde yer almaktadır. Ayrıca Akdeniz Göller Yöresi içerisinde bulunmaktadır. Dolayısıyla alan bu kriterden 3 puan almıştır.

Bulunduğu bölgede en az 100.000 nüfuslu kent olması: Kovada Gölü Milli Parkına en yakın 100.000 nüfuslu kent Isparta şehir merkezidir. Aralarındaki mesafe ise yaklaşık 54,7 kilometredir. Bu yüzden alan bu kriterden 3 puan almıştır.

Ulaşılan zaman süresi (yakındaki en az 5.000 nüfuslu kentten): Kovada Gölü Milli Parkına en yakın 5.000 nüfuslu kent Eğirdir ve Sütçüler ilçeleridir. Taşıt ile Eğirdir'den ulaşım 25 dakika, Sütçüler'den 28 dakika sürmektedir. Böylece alan bu kriterden 4 puan almaktadır.

Ulaşım (taksi ve özel oto dışında): Özel taşıtlar dışında Eğirdir'de bulunan otopark içerisinde belirli saatlerde ilçelere hareket eden minibüsler bulunmaktadır. Dolayısıyla alan bu kriterden 3 puan almaktadır.

Ulaşımında diğer kolaylıklar: Kovada Gölü Milli Parkına ulaşımında ilçe minibüsleri ve özel taşıtlar dışında herhangi bir alternatif ulaşım rastlanılmamıştır. Alan bu kriter kapsamında puanlandırılmamıştır.

3.4. Rekreatif kolaylıklar

Piknik tesisleri: Kovada Gölü Milli Parkı içerisinde yer alan piknik tesisleri arazinin yapısından dolayı hem sayı olarak az hem de kullanışlı değildir. Çoğu piknik masası sabitlenmemiş ve eğimli alanda yer almaktadır. Ocaklar ise korumasız ve kullanışsızdır (Şekil 6.). Alan bu kriterden 1 puan almıştır.

Şekil 5. Kovada Gölü Milli Parkının diğer peyzaj özellikleri
Figure 5. Other landscape features of Kovada Lake National Park

Şekil 6. Kovada Gölü Milli Parkında bulunan piknik tesisi
Figure 6. Picnic facility in Kovada Lake National Park

Su durumu: Alan içerisinde yalnızca otopark girişinde ve tanıtım ofisine ait alanda temiz kullanma suyu bulunmaktadır. İçme suyu satış büfesinden temin edilmektedir. Dolayısıyla alan bu kriterden 1 puan almıştır.

Geceleme tesisleri: Alana ait bir geceleme ve kamp tesisi bulunmamaktadır. Bireysel imkanlarla orman içinde ve göl kenarında çadırlı kamp yapılmaktadır. Bu kriter üzerinden alan 1 puan olarak değerlendirilmektedir.

Tuvaletler: Alan içerisinde tanıtım ofisi ve otopark içerisinde tuvalet bulunmaktadır. Nitelik bakımından iyi olarak değerlendirilmiş ve alana bu kriter kapsamında 2 puan verilmiştir.

Otopark: Kovada Gölü Milli Parkının girişinde bir otopark yer almaktadır. Olası bir yoğunlukta kullanışlı olmayacağı düşünülmektedir dolayısıyla, alan bu kriterden 1 puan almıştır.

Kır gazinosu, satış büfesi: Alan içerisinde tanıtım ofisinin yanında bir satış büfesi bulunmaktadır. Büfeye ait masa ve sandalyeler bulunmakta aynı zamanda yiyecek içecek hizmeti vermektedir. Alan oldukça kullanışlı ve yeterli görülerek 2 puan ile değerlendirilmiştir.

Bekçi ve görevliler: Alan içerisinde 2 görevli bulunmaktadır. Otopark, tanıtım ofisi ve genel alan ile ilgilenmektedirler. Hafta sonu dahil olarak her gün alanda oldukları göz önünde bulundurularak bu kriter üzerinden 2 puan verilmiştir.

Diğer kolaylıklar: Alan içerisinde rekreasyon etkinliklerini destekleyecek hiçbir kolaylık ile karşılaşılmamıştır.

3.5. Olumsuz etkenler

Hava kirliliği: Alanda piknik tesisi çok az olduğu ve çok küçük bir alanda ateş yakılmasına izin verildiği için hava oldukça temizdir.

Güvenceli olmaması: Alanda insan hayatı için tehlike oluşturacak bir unsur gözlemlenmemiştir. Gölde boğulma durumuna karşı bir önlem alınmadığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla alanın güvencesinde 1 puan düşürülmüştür.

Su kirliliği: Alan içerisinde gölün oldukça temiz olduğu görülmüştür, yalnızca göl içerisinde otlama görülmektedir bunun dışında herhangi bir su kirliliği gözlemlenmemiştir.

Bakımsızlık: Alan içerisinde kullanılan ortamlar oldukça bakımlıdır. Yalnızca piknik masa ve ocakları ile oturma alanları bakımsızdır. Bakımsızlık dolayısıyla 1 puan düşürülmüştür.

Gürültü: Alan içerisinde araba, iş makinası, kalabalık gibi gürültü oluşturacak herhangi bir unsur bulunmadığından gürültü gözlemlenmemiştir.

Diğer olumsuz etkenler: Alan içerisinde olumsuz etki yaratacak başka bir unsur görülmemiştir.

Gülez yöntemine göre Kovada Gölü Milli Parkının detaylı puan tablosu aşağıda belirtilmiştir (Çizelge 3).

Gülez yöntemine ait ölçütler ve puanları dikkate alınarak yapılan puanlama sonucu Çizelge 4'te gösterilmektedir. Tabloya göre alanın peyzaj değeri ile iklim değeri oldukça iyi bir puan almıştır. En düşük puanlama rekreatif kolaylıklar kriterlerinde olmuştur. Alanın toplam rekreasyon potansiyeli puanı ise (%) 70 olarak hesaplanmıştır. Aldığı puana göre Kovada Gölü Milli Parkının rekreasyon potansiyeli "Yüksek" olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 3. Kovada Gölü Milli Parkının Gülez yöntemine göre değerlendirilmesi

Table 3. Evaluation of Kovada Lake National Park according to the Gülez method

Formüldeki öğeler	Öğenin özellikleri	Maximum puan	Kovada Gölü Milli Parkının aldığı puan
Peyzaj değeri (P)	Alanın büyüklüğü	4 puan	4
	Bitki örtüsü	8 puan	6
	Deniz, göl, akarsular	8 puan	7
	Yüzeysel durum	5 puan	2
	Görsel kalite	4 puan	4
	Diğer özellikler	6 puan	6
İklim değeri (İ)	Sıcaklık	10 puan	7
	Yağış	8 puan	8
	Güneşlenme	5 puan	5
	Rüzgârlık	2 puan	-
Ulaşılabilirlik (U)	Bulunduğu bölgenin turistik önemi	4 puan	3
	Bulunduğu bölgede En Az 100.000 Nüfuslu Kent Olması	5 puan	3
	Ulaşılan zaman süresi (yakındaki en az 5.000 nüfuslu kentten)	4 puan	4
	Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	4 puan	3
	Ulaşımında diğer kolaylıklar	3 puan	-
Rekreatif kolaylıklar (RK)	Piknik tesisleri	4 puan	1
	Su durumu	3 puan	1
	Geceleme tesisleri	2 puan	1
	WC'ler	2 puan	2
	Otopark	2 puan	1
	Kır gazinosu, Satış büfesi	2 puan	2
	Bekçi ve görevliler	2 puan	2
	Diğer kolaylıklar	3 puan	-
Olumsuz etkenler (OSE)	Hava kirliliği	-3	-
	Güvenceli olmaması	-2	-1
	Su kirliliği	-1	-
	Bakımsızlık	-1	-1
	Gürültü	-1	-
Diğer olumsuz etkenler	-2	-	

Çizelge 4. Kovada Gölü Milli Parkının Gülez yöntemine göre toplam puanı

Table 4. Total score of Kovada Lake National Park according to the Gülez method

Formüldeki öğeler	Maximum Puan	Alanın Değerlendirme Puanı
Peyzaj değerli (P)	35	29
İklim değeri (İ)	25	20
Ulaşılabilirlik (U)	20	13
Rekreatif kolaylıklar (RK)	20	10
Olumsuz etkenler (OSE)	(-10 puan)	(-2)
Rekreasyon potansiyeli (RP) %	100	(%) 70

4. Tartışma ve Sonuç

Kovada Gölü Milli Parkı, 6.534 hektarlık bir alana sahip olup, peyzaj kriterleri bakımından oldukça zengindir. Geniş ağaçlık alanları ve göl kıyısındaki doğal güzellikler, ziyaretçilere huzurlu bir ortam sunmaktadır. Bu peyzaj unsurları, doğa ile iç içe olma ihtiyacını karşılayarak ziyaretçilerin doğaya olan bağlılığını artırabilir. Bitki örtüsü yoğun ağaçlık ve çalılıklardan oluşmakta, göl kıyısı ve panoramik görüntüleri ile dikkat çekmektedir. Alanın yüzeysel durumu az derecede engebelidir ve görsel kalite açısından da yüksek puanlar almıştır. Milli park, birçok yaban hayvanına ev sahipliği yaparak biyolojik çeşitlilik açısından zengin bir yapıya sahiptir.

İklim açısından değerlendirildiğinde, yaz aylarındaki sıcaklık ortalaması 22,2 °C olup, yağış ortalaması ise 21,7 mm'dir. Güneşlenme süresi ise yaz aylarında günde ortalama 10,5 saattir. Rüzgâr hızı ortalamaları belirlenmemiş olsa da iklim koşulları genel olarak rekreasyon faaliyetlerine uygunluk göstermektedir. Ilıman yaz iklimi ile, yürüyüş, kamp gibi açık hava etkinlikleri için ideal bir ortam

sunulmaktadır. Aynı zamanda, göl etrafındaki serin ortam yazın sıcak günlerinde ziyaretçilere rahatlatma imkânı sağlamaktadır.

Rekreatif kolaylıklar açısından parkın mevcut durumu pek tatmin edici değildir. Parka erişim süresi makul olmakla birlikte, ulaşımında yaşanan bazı sınırlamalar, ziyaretçi sayısını olumsuz etkileyebilir. Özel taşıtlar dışındaki toplu taşıma seçeneklerinin artırılması ve ulaşım sürelerinin kısaltılması, parkın daha fazla ziyaretçi çekmesini sağlayabilir. Parkın piknik alanlarının sınırlı ve kullanışsız olması, ziyaretçilerin rahat bir ortamda vakit geçirmelerini engellemektedir. Özellikle daha fazla sabit masa ve ocak gibi altyapı iyileştirmeleri, piknik faaliyetlerini daha cazip hale getirebilir. Ayrıca, su ve geceleme tesislerinin artırılması, uzun süreli ziyaretleri teşvik edebilir. Göldeki otlama ve bazı güvenlik eksiklikleri, ziyaretçi deneyimini olumsuz etkileyebilir. Gölde boğulma gibi olası tehlikelerin önlenmesi için cankurtaran önlemleri alınmalı ve su kalitesi düzenli olarak denetlenmelidir. Parkın rekreasyon potansiyeli %70 olarak belirlenmiş olsa da bu potansiyelin daha yüksek seviyelere çıkarılması mümkündür. Özellikle, peyzaj ve iklim

avantajlarının daha iyi tanıtılması ve eksik olan rekreatif tesislerin geliştirilmesi, parkın cazibesini artırabilir. Parkın biyolojik çeşitliliği korunurken, rekreasyonel faaliyetler de sürdürülebilir bir şekilde planlanmalıdır. Özellikle, ziyaretçi sayısının ve faaliyetlerin kontrollü bir şekilde yönetilmesi hem doğal kaynakların korunmasını hem de ziyaretçi deneyiminin kalitesinin artırılmasını sağlayabilir.

Gülezer yöntemine göre yapılan puanlama sonucunda, Kovada Gölü Milli Parkı'nın peyzaj ve iklim değerleri yüksek puan almış, ancak rekreatif kolaylıklar açısından düşük puan almıştır. Toplam rekreasyon potansiyeli puanı %70 olarak hesaplanmış ve bu, parkın rekreasyon potansiyelinin 'Yüksek' olarak değerlendirilmesine olanak sağlamıştır. Sonuç olarak, Kovada Gölü Milli Parkı, doğal güzellikleri ve iklim koşulları ile yüksek rekreasyon potansiyeline sahip olmakla birlikte, rekreatif tesislerin ve güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu iyileştirmeler, parkın ziyaretçiler için daha cazip ve kullanışlı hale gelmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Aynı yöntemin kullanıldığı diğer çalışmalara bakıldığında ise, Altunöz vd. (2014) Hamsilos Tabiat Parkı üzerine yaptığı çalışmada, parkın rekreasyon potansiyeli %68 olarak tespit edilmiştir. Çalışmada, bölgenin zengin bitki örtüsü, temiz havası ve panoramik görünümü sayesinde yüksek peyzaj değerine sahip olduğu belirtilmiştir. Ancak, Hamsilos Tabiat Parkı'nda konaklama, yiyecek-içecek hizmetleri ve sportif aktiviteler gibi rekreatif kolaylıkların yetersizliği dikkat çekmiştir.

Benzer şekilde Türker vd. (2014) Dalyan Destinasyonu üzerine yaptıkları çalışmada, bölgenin rekreasyon potansiyeli %79 olarak belirlenmiştir. Dalyan hem deniz hem göl ekosistemlerini barındıran eşsiz coğrafyası ve Akdeniz iklimi sayesinde oldukça yüksek peyzaj ve iklim değerlerine sahiptir. Bunun yanı sıra, Dalyan Destinasyonunun diğer çalışmalara kıyasla daha gelişmiş rekreatif altyapıya sahip olduğu, bu durumun rekreatif kolaylıklar puanını olumlu yönde etkilediği vurgulanmıştır.

Surat'ın (2017) Deriner Barajı ve çevresi üzerine gerçekleştirdiği çalışmada, bölgenin rekreasyon potansiyeli %63 olarak bulunmuş ve bu potansiyelin peyzaj ve iklim özelliklerinden kaynaklandığı ifade edilmiştir. Ancak, alanın düşük puan almasının temel nedenleri arasında ulaşılabilirlik, rekreatif olanakların yetersizliği ve olumsuz çevresel etkenler yer almaktadır.

Yılmaz vd. (2009) Kafkasör Kent Ormanı üzerine yaptığı çalışmada, alanın rekreasyon potansiyeli %66,9 olarak saptanmıştır. Çalışmada, bu yüksek değer peyzaj özellikleri ve mevcut rekreatif kolaylıklardan kaynaklandığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, bölgenin peyzaj özelliklerinin diğer çalışmalarda incelenen alanlara göre daha sınırlı olduğu ifade edilmiştir.

Çavuş ve Aker'in (2019) Turgut Özal Tabiat Parkı üzerine gerçekleştirdikleri çalışmada ise alanın rekreasyon potansiyeli %70 olarak tespit edilmiştir. Çalışmada, bu değer temelinde alanın doğal kaynakları ve mevcut rekreatif olanakların etkili olduğu vurgulanmıştır. Ancak, analiz edilen bölgenin ulaşılabilirlik ve rekreatif olanaklar açısından yetersiz olduğu, bu durumun toplam potansiyel değerini olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir.

Son olarak, Korkut ve Şimşek'in (2009) Tekirdağ kıyı şeridi üzerine yaptığı çalışmada, bölgenin rekreasyon potansiyeli %65 olarak hesaplanmıştır. Çalışmada, peyzaj ve iklim özellikleri ile ulaşılabilirliğin oldukça iyi olduğu, ancak endüstriyel atıkların varlığı ve rekreatif kolaylıkların

eksikliğinin olumsuz etkenler olarak öne çıktığı ifade edilmiştir.

Literatürde yer alan bu çalışmalardan hareketle, rekreatif kolaylıkların genellikle ihmal edilen bir unsur olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, rekreatif olanakların geliştirilmesine yönelik stratejilerin oluşturulması önem arz etmektedir. Özellikle konaklama, yiyecek-içecek hizmetleri, sportif ve kültürel aktiviteler gibi altyapı unsurlarının iyileştirilmesi, ziyaretçi memnuniyetini artıracak ve alanın rekreasyon potansiyelini tam anlamıyla değerlendirmesine sağlayacaktır. Ayrıca, rekreatif kolaylıkların eksikliğini gidermeye yönelik projelerin planlanması ve uygulanması, benzer destinasyonlar için örnek teşkil edebilecek sürdürülebilir bir yönetim yaklaşımı sunabilir.

Literatürde yer alan diğer çalışmalarla beraber, Kovada Gölü Milli Parkı'nın rekreasyon potansiyelini belirlemeye yönelik elde edilen bulgular, yerel yönetimler, turizm sektörü ve çevre koruma kuruluşları için önem taşımaktadır. Yerel yönetimler ve belediyeler, bu verilerle parkın altyapısını ve rekreasyonel tesislerini geliştirerek bölgenin turizm potansiyelini artırabilir. Turizm sektörü, parkın yüksek rekreasyon değeri sayesinde yeni turizm faaliyetleri ve hizmetler planlayabilir. Ayrıca, çevre koruma kuruluşları ve doğa severler, parkın doğal güzelliklerini ve biyolojik çeşitliliğini koruma çabalarını bu bulgular ışığında daha etkili bir şekilde sürdürebilirler. Bu nedenle, bulguların değerlendirilmesi, bölgede sürdürülebilir rekreasyona ve çevresel korumaya önemli bir temel oluşturacağı düşünülmektedir. Çalışma sonuçları kapsamında Kovada Gölü Milli Parkı için geliştirilen öneriler ise şöyledir:

- Piknik alanları yeniden düzenlenmeli, daha fazla sabit masa, ocak ve gölgelikli alanlar eklenmelidir. Bu alanlar, ziyaretçilerin kullanımına uygun hale getirilmeli ve bakımlı tutulmalıdır.
- Parkta yürüyüş ve bisiklet yolları gibi doğa sporlarına uygun alanlar tasarlanmalıdır. Bunun yanı sıra, göl çevresinde su sporları (örneğin; kano, kürek) ve balıkçılık faaliyetlerine yönelik düzenlemeler yapılabilir.
- Parka erişim sağlayan toplu taşıma seçenekleri artırılmalı, özellikle yerel minibüs ve otobüs seferleri sıklaştırılmalıdır. Bu, özellikle araçsız gelen ziyaretçiler için önemli bir gelişme olacaktır.
- Gölde boğulma gibi risklere karşı güvenlik önlemleri artırılmalı, cankurtaran veya acil durum ekipmanları bulundurulmalıdır.
- Parkın tanıtımı artırılmalı, özellikle açık alan rekreasyonu, ekorekreasyon, doğa turizmi ve ekoturizm açısından daha geniş kitlelere ulaşılması sağlanmalıdır. Parkın biyolojik çeşitliliği ve doğal güzellikleri hakkında bilgilendirici panolar veya tanıtım merkezleri kurulabilir.
- Parkın güzelliklerinin tanıtımı için dijital platformlar, sosyal medya ve turizm portalları aktif olarak kullanılabilir. Ayrıca, bölgeye ait broşürler, tanıtım videoları ve interaktif web siteleri aracılığıyla daha fazla kitleye ulaşılabilir.
- Park içinde kurulacak yeni tesislerin çevre dostu malzemelerden yapılması ve enerji tasarrufu sağlayan teknolojilerle donatılması önemlidir. Örneğin, güneş panelleriyle enerji sağlanan aydınlatma sistemleri ve su tasarrufu sağlayan arıtma sistemleri parkın ekolojik ayak izini küçültebilir.

Kaynaklar

- Altunöz, Ö., Tırlı, A., Arslan, Ö. E., 2014. Hamsilos Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyelini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(1): 20-38.
- Ay, E., Güzel, M. O., 2021. Rekreasyonel bir faaliyet olarak bisiklet turizmi: Hatay bisiklet yolu ve çevresi üzerine bir değerlendirme. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(10): 972-988.
- Bahadır, M., 2012. Kovada Gölü havzası ekosistemine genel bir bakış. *Electronic Turkish Studies*, 7(4): 947-963.
- Bestard, A. B., Font, A. R., 2010. Estimating the aggregate value of forest recreation in a regional context. *Journal of Forest Economics*, 16(3): 205-216.
- Birinci, S., Zaman, M., Bulut, İ., 2016. Limni Gölü Tabiat Parkının (Gümüşhane) rekreasyon potansiyeli. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(46): 285-294.
- Bratman, G. N., Hamilton, J. P., Daily, G. C., 2012. The impacts of nature experience on human cognitive function and mental health. *Annals of the New York academy of sciences*, 1249(1): 118-136.
- Cheng, J. C. H., Monroe, M. C., 2012. Connection to nature: Children's affective attitude toward nature. *Environment and Behavior*, 44(1): 31-49.
- Chhetri, P., Arrowsmith, C., 2008. GIS-based modelling of recreational potential of nature-based tourist destinations. *Tourism Geographies*, 10(2): 233-257.
- Çavuş, A., Aker, P., 2021. Turgut Özal Tabiat Parkı'nın rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, 8(1): 193-212.
- Çetiner, H., 2019. Sağlık rekreasyonu kapsamında terapötik rekreasyon uygulamaları. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 6(4): 405-411.
- Dudek, T., 2017. Recreational potential as an indicator of accessibility control in protected mountain forest areas. *Journal of Mountain Science*, 14(7): 1419-1427.
- Eagles, P. F., McCool, S. F., Haynes, C. D., 2002. Sustainable tourism in protected areas: Guidelines for planning and management. *Gland: IUCN*. 8: 1-191.
- Gül, S., Yılmaz, A., 2019. Samsun şehri kıyı şeridinin rekreasyon potansiyelinin Gülez'in açık hava rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi yöntemi ile belirlenmesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi/Turkish Journal of Geographical Sciences*, 17(2): 318-344.
- Gülez, S., 1990. Ormaniçi rekreasyon potansiyelinin saptanması için geliştirilen bir değerlendirme yöntemi. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University*, 40(2): 132-147.
- Hansmann, R., Hug, S. M. Seeland, K., 2007. Restoration and stress relief through physical activities in forests and parks. *Urban Forestry & Urban Greening*, 6(4): 213-225.
- Kervankıran, İ., Eryılmaz, A., 2014. Isparta ili milli parklarının rekreasyonel faaliyetlerde kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (29): 81-110.
- Korkut, D. S. A., Şimşek, D. S., 2009. Kıyı şeridi rekreasyon potansiyelinin belirlenmesinde bir yöntem uygulaması: Tekirdağ merkez ilçe örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(3): 315-327.
- Maller, C., Townsend, M., Pryor, A., Brown, P., St Leger, L., 2006. Healthy nature healthy people: 'contact with nature' as an upstream health promotion intervention for populations. *Health Promotion International*, 21(1): 45-54.
- Meriç, S., Bozkurt, Ö., 2017. Van Gölü'nün rekreasyonel turizm potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1): 154-167.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2024a. Rüzgar Atlası. T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ankara, <https://mgm.gov.tr/genel/ruzgar-atlasi.aspx> Erişim: 13.06.2024.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2024b. Isparta iline ait resmi istatistikler. T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ankara, <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=ISPARTA> . Erişim: 13.06.2024.
- OGM, 2024. E- Harita Uygulaması. <https://cbs.ogm.gov.tr/vatandas/> Erişim: 12.06.2024.
- Öztürk, Y., 2018. Boş zaman, rekreasyon ve turizm kavramları arasındaki ilişkinin karşılaştırmalı bir analizi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(2): 31-42.
- Park, B. J., Tsunetsugu, Y., Kasetani, T., Morikawa, T., Kagawa, T., Miyazaki, Y., 2009. Physiological effects of forest recreation in a young conifer forest in Hinokage Town, Japan. *Silva Fenn*, 43(2): 291-301.
- Polat, S., Polat, S. A., 2012. Karabük Yenice Ormanları'nın rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi, I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 12-15 Nisan, Antalya, 629-643.
- Pretty, J., Peacock, J., Sellens, M., Griffin, M., 2005. The mental and physical health outcomes of green exercise. *International Journal of Environmental Health Research*, 15(5): 319-337.
- Surat, H., 2017. Gülez yöntemine göre Deriner Baraj Gölü ve yakın çevresi rekreasyonel potansiyelinin değerlendirilmesi ve alan kullanım önerilerinin geliştirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi*, 20(3): 247-257.
- Sü Eröz, S.S., Aslan, E., 2017. Istanca Yıldız Ormanlarının rekreasyon potansiyelinin Gülez metodu ile değerlendirilmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, (9): 83-107.
- Tarım ve Orman Bakanlığı 2024a. Kovada Gölü Milli Parkı. Tarım ve Orman Bakanlığı, 6. Bölge Müdürlüğü, Milli Parklar. <https://bolge6.tarimorman.gov.tr/Menu/17/Milli-Parklar> Erişim: 13.06.2024
- Tarım ve Orman Bakanlığı 2024b. Temel Kavramlar, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Ankara, <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/34/Temel-Kavramlar#:~:text=Milli%20Park%3A%20Bilimsel%20ve%20estetik,turizm%20alanlar%C4%B1na%20sahip%20tabiat%20par%C3%A7alar%C4%B1d%C4%B1r> Erişim: 12.06.2024.
- Termansen, M., McClean, C. J., Jensen, F. S., 2013. Modelling and mapping spatial heterogeneity in forest recreation services. *Ecological Economics*, 92: 48-57.
- Türker, G. Ö., Türker, A., Güzel, Ö., 2014. Turistik ürün çeşitlendirmesi kapsamında Dalyan destinasyonunun rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 2): 70-86.
- Türkiye Kültür Portalı 2024. Kovada Gölü Isparta. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/isparta/gezilecekler/kovada-golu-milli-parki> Erişim: 13.06.2024.
- Völker, S., Kistemann, T., 2011. The impact of blue space on human health and well-being-Salutogenetic health effects of inland surface waters: A review. *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, 214(6): 449-460.
- White, M., Smith, A., Humphries, K., Pahl, S., Snelling, D., Depledge, M., 2010. Blue space: The importance of water for preference, affect, and restorativeness ratings of natural and built scenes. *Journal of Environmental Psychology*, 30(4): 482-493.
- Yılmaz, H., Karavaş, B., Yüksel Erdoğan, E., 2009. Gülez yöntemine göre Kafkasör Kent ormanının rekreasyonel potansiyelinin değerlendirilmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10 (1):53-61.
- Yurttaş Çelik, H., 2019. Kovada Gölü Milli Parkı. *Türkiye Turizm Ansiklopedisi*. <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/kovada-golu-milli-parki> Erişim: 12.06.2024.